

نومرو : ۷۳

اجتهاد

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلنده

دائرة اجتہاد

Idjtihad Constantinople

دوردنجی سنه

حریت فکریه یه خادم

نجشبه کونلری چیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

آبونه

تورکیا ایچین ۴۰ غروش ۲۵ غروش
ممالک اجنبیه ایچین ۱۰ فرانق ۶ فرانق

نسخه سی ۵۰ یارم

۲۵ تموز ۱۳۲۹

فریادی وار .. سرود غرام وامل قادر
اصوات غیظی . ولولہ انتقامی وار .

ترانہ نازانی اوقور .

(ایتالیان) لرك شاعری (قاردوچی) ده بیر ترانه
اوقور. ترانه لربنك ایچنده :

« بن قلیچ و شراب ایستهرم . قلیچ مستبدی
أولدورمك ایچین، شراب، جنازه آلاینی تشییط ایچین! »
(قاردوچی) دریدناوط لری الك متین لوحه شعریه
اولاراق تماشایدر. دریدناوط لرك دورت چیفت اوسقوری
یزدن حرکت ایدر ك (ادریاتك) دكزینی کویوكلره بوغدیغی
وقت، الك روح پرور بیر ولولہ شعرو غرام دیکلر کیی اولور.
(ویقتور هوغو) بیررده ، « الك صولغون بیر اثر
فعلی ، الك یارلاق بیر بارقه تهوردن داها یارلاق در »
دیوردی . بولغارستان ك دارالفنون طلبه سنك یوزده
یتشی خط حرب بوینده اولدیلر . بن بیرایی آیی اول
زراعت ناظری جلال بکله نظارت اوطه سنده اوطوریوردیم
بیر اوطه جی کلدی . ملکیه بیطر مکتبندن بیر اقدی
حضور گزیه چیقماق ایسته یور دیدی . جلال بك کلسین
دیدی . اقدی کلدی . سوزه باشلادی . بنده گز کوکلی
اولاراق حربیه کیدن وعودت ایدن اون ایکی اقدی طرفندن
مبعوث کلیورم . مکتب مدیری بزى اسکی صنفمزه قبول
ایتمه یور . سز درسلی تعقیب ایتمه دیگر بیر سنه فضله
چالیشا قسگزر دییور ، رجا ایدر ز بزى کندی صنفمزه
قبول ایتدیرك دیدی .
ناظر بك :

« اوغلم بز سزه کوکلی عسکر کیمه یه تشویق ویا
اجبار ایتمه دك ، مدیرك حق واردر . تعقیب ایدمه دیکگزر
درسلی تعقیب ایتش کیی معامله ایدمه یز . جوابی
ویردی . بوجواب اوزمه دینه بیطر مکتبی طلبه سندن
اولان اقدی قیریتاراق صیریتاراق « اقدم خلط ایتدك . بیر
جهالت ایتدك . بزى عفو ایدك » دییه رك عفو اولونماز
بیر دنائت کوستردیکی وقت بن حدت و استکراهمی
بوشالتاجاق بیر ساحه ارادم .

اون ایکی اقدی حدود وطنی مدافعه ایچین کوکلی
کیدییور ، اون ایکسی ده برونلری بیله قاناماش اولدیغی حالده

عودت ایدیورلر . ومکتبلرینی بر اقاراق وطنك حیاتی
مدافعه یه کیتمش اولمای جهالت ایتش خلط ایتش اولماقه
مساوی طوتیورلر ... آه ! آه ! آه !

نیست جایی که بکام دل خود گریه کنم

کاش می بود برون از دو جهان صحرایی ! [*]

فائق عالی بکک نرمین و نازنین الهاملری بو افسرده
ومرده روحلره ، فیض تأثیرینی تشمیل ایدمه بیله جکمی ؛ هیهات !
فقط فائق عالی اکسیک اولماسین . قادین دیزلری
اوستنده دیکلر بن وایکله بن نغمات عشق وهوادن اوصاندق
و اوتاندق . فائق عالی بزه داها جانلی ، داها هیجانلی
(الحان وطن) ویره جکدر . اونك عود شاعریتمده
داها مضراب یوزی کورمه مش بیر چوق تل لر واردر .

۴ اغستوس ۱۹۱۳

عبداللہ ہررت

هفته نامه

بو هفته نك صحنه سیاستنده هیچ مهم بررول اوینامادی
دیك جائزدر . یکن هفته بزم ادرنه و قرق کلیسایه دخولز .
رومانیانك بتون آغیر اقلریله مسافره صوفیه جوارینه قدر کله سی ،
یونانك جنوبدن شماله طوغرو آقین ایتمه سی نتیجه سی اوله رق
بولغارك دیزچو کوب آمان دیلمه سی اوزرینه پرده قاپامشدی .
شمندی پرده نك آرقه سسند « طاق طوق ! » دیه ایکنجی
پرده نك حاضر اقلرینی ایشیدییورز . بو حاضر اقلر هپ بزى
ادرنه دن چیقارمق ایچون اجرا اولونیور . بز سیرجیلر کیمیمز
اطمنان کیمیمز خلجانلرله صحنه یه کوز دیکمش بکله شیبورز .
بره کت ویرسین دیرکتور بر دکل ؛ برچوق دیرکتور . کیی
اگنه کیی بونه چکیور . « آراضده خیر جقماسین » دیه
هپسی ده محترز . غالباً هیچ اوپوشه میهرق « بو سفر اوپون
بو قدرله قالسین ! » دیه جکلر . بزده کوله اوینایه ادرنه مزده
قالاجفز . اونلرک بویله دیملری خیال ایسه ده نه قدر کوزل !

* *

فرانسه دوستمز (شیمدی آرتق اوپله اولدی . غالباً
باقینده انکاتروده اوپله اولاجق) اوت فرانسه اوچ سنه
عسکرلک مسئله سنك تولید ایتدیکی بودجه مباحثاتك طائفه لری
ایچنده چالقا نیور . ۱۹۱۳ بودجه سی ۱۳ رفنك شثامت
متواتره سندن حصه دار اولدیغی ایچونمیدر ، نه در . . مجلس

[*] کوکلیك ایسته کینجه آغلایا بیله جکم بیر بر یوق .

کاشکه بو ایکی جهانك ! یعنی دنیانك وعقبانك [خارجنده بیر
صحرا اولسه یدی !

بوندن اوتوزسنة اول اجرا اولنان بوسياخته متعلق بازديني
اثره مؤلف بتون اوچكديكي سفالتله رغماً « فاس ممالكنه
شكران ! » نامني ویرمسنه نهدیرسكز ؟ هله اوتوز سنه در
پرلره قارشمش كبی سره قدم باصهرق بتون بتون اورطه دن
نهان اولسنه ، ثروتي نامني ، استقبالي تماماً فدا ایدرهك بو آدمك
آفریقا ده قالسنة نه معنا ویررسكز ؟ اوت وبقوت فوقول
شیمدی آق صاجلی براختیارروایت کوره جرابرك منهای جنوبنده
سكز یوز فرسخ اوزاقلده سنوسیلره منسوب برعبادتگاهك
مظلم برمحفلنده حیات دیندارانه سنی تمام ایدیور .
شوحیاته قاتلاعی ایچون بوروج اوزرنده نه فیرطنه لر قویدی
بیله بیلیری یز ؟

* *

انگلتره حکومتی غال ممالكنده امور مذهبییه ایله حکومتك
بربرندن آیرماسی حقنده تنظیم ایستیکی قانونی لوردلر قاماره سنه تودیع
ایتمش و مارکی دوسالیسورینك ارشاداتیه لوردلر قاماره سی
افكار عمومییه موافق برشکل آلمدیه بوقانونك قبول اولنهمیه جفته
۴۸ رایه مقابل ۲۴۲ رای ایله قرار ویرمشد .

بومسئله لوردلر قاماره سی طرفندن ایکنجی دفعه اوله زق
رد اولونیور . Home یورد قانونی کی بوده ایکی دفعه عوام
قاماره سی طرفندن تصدیق ایداشدر . اوچنجیسندن لوردلر قبول
ایسنن ایتمه سین پارلمنتو نظامنامه داخلیسی موجبجه لایحه کسب
قانونیت ایده چکدر . وشبه سز بو بویه اولاجقدر .

بوکا مقابل بزمده محاکم شرعیه و محاکم نظامیه من واردرکه
ایکیسندن بریسی بیهمه حال فضله در . اگر محاکم نظامیه شریعت
توفیق حرکت اینیورسه درحال اصلاح و اکمال ایتلی و محاکم
شرعیه وظائفی اورایه دور ایتلی . (بزده شریعت مخالف بر
نظامك قبول و تطبیقنه امکان متصور اولدیغندن بوقید زائددر)
یوق اگر محاکم شرعیه ده امور دنیوییه کاملاً احاطه استعدادی
کورولیورسه اولری توسیع ایدرهك محاکم نظامیه بی افوا ایتلی .
آرتق بر خریستانك محکمه ده شهادتی مقبول دکلدر ، دینهك
زمانلر یکمشددر . دکلکی ؟

* *

بر بیوك لیسنهك توزیع مكافاة رسمنده امیل فاكه نطق
ایراد ایدیور . بالخاصه كنجلره معطوف اولان بونطقنده قوجه
محرر « براز طورالم ، دیبور . شوكنجلری ، شو عالم شبابی
بتون محاسنی ، بتون فیوضیه تماشا ایچون براز طورالم . و بز .
بواسکیلر . بزكه بوقدر چكیشك ، دیدیشك ، بوقدر الم چكك
ویأسه قاپیلدق . قلبلر حزی قلبلریله برلشدیرهك اولره عالم
غیبندن كهك هاتنی ندالر کی استقبالی خبر ویرم .

دقت ! ای یاریك عسكركلری ، وطنداشلری . سزكه
مملكتنك مقدراتی یوكانك اوزره سكز ؛ آمان دقت ایدكز !
یدامانكزه بردفینه . مقدس بردفینه تودیم اولونیور . بردفینه كه
بزم محق الملمر ، متادی غیرتلمر ، اېكم فداكارلرمن . بیلماز
امیدلرمنله قرق سنه لك مساعی نتیجه سندن بیریکمشددر ، بزم

مبعوثانده مناقشه لره بوغولهرق بردرلو چیقمه بیور . تركیایه قارشى
پهر لوتینك همسروفاشعارى وسوسیا لیست فرقه سنك آب روی
شهرتدارى اولان عالیجناب ژورس سرمایه وایراد وریکیلرینی
بردرلو قبول ایتك ایسته مین مالیه ناظرینه برحمت حایقیریور .
— جواب ویرمیورسكز ، اوله یی ؟ يك اعلا ، اوله
ایسه سزك بودجه كزده چیقمه جق !

مجلس مبعوثان اوچ سنه عسكركك موجب اوله جنى
مصارف زانده یی ژورسك تكلیفی وجهله برتكلیف مترقی شكلنده
سرمایه و ایراد صاحب لردن آلسه برقاچ سنه ایچین حقیقه
يك راحت ایدهك . فقط اوزمان فرانسه لك ده مشهور عالم
اولان قوه اقتصادیه و تصرفیه سی یاواش یاواش محكوم زوال
اولاجق . ایسته مالیه ناظرى بورالری دوشوندیكى ایچون
ژورسه جواب ویرمك ایسته ممشدى .

بكا قالسه شویله بکزه تیرم : سوسیا لیزم هنوز نه مكلین
عصبی بر چوجوقدر . اطرافنده کیلر تخیف بردال کی اونی
قیرامیورلر ، چونكه طوغرو سویلیور وبتون طوغرو سویلیور
کی اوندده بر قوت وار . دیدیكنی ده یاپامیورلر . چونكه
منفعتلرینه طوقونیور . کیم بیلیر بلكه ده نه قونومیستلرک دیدیكى
کی یالکیز منعتلرینه دكل منافع عمومییه ده طوقونیور .

آفریقا قطعه سنی حالا ساریشین صحرایى . آلتون اقلریله .
جسم نباتانی ، اورمانلری ، فیللری . آرسلا نلریله کنیش اغزینی
بحر سفیده آجش برکوپ . براسرار کوی اولقی اوزره تلقی ایدرم .
حقیقه سینده حارشفقنا سنده نیجه اسرار وحشت صاقلایان بو عظیم
کوپك ایچنه ستانله بدن اول وصو کره کیم بیلیر نه قدر سیاحلردوش . ش
کیم بیلیر نه قدری قوم فیرطنه لری ایچنده بوغولمشدر .

پارس جغرافیا قونفرد سنك اجتماع اخیرنده ب . فوقول
اسمنده بر فرانسه سیاحنك حیات دربدری تشریح ایدلشددر :
کنج . زنکین . معروف برسواری ضابطی اولان بوفرانسه
کندنن جزایره تعیین ایتدیرر . پیننی تسخیر ایدن سودای سیاحت
بونكه قانع اولماز . جزایرك قیوسی اوچنده دهها مجهول دهاسرار
انکیز بر مملکت : فاس . اورایه کیتكه قرار ویرر . بوتلکله
سیاحتی باشه چیقارمق ایچون یاکی باشنه برژاندارمه مقرزه سی
آلتی لازم دکلدر . بونك انجی ایکی چاره سی واردر : یامغربی یاخود
یهودی قیافتنه کیرمك . فوقول ، اوسواری ضابطی بوایکنجی
شق اختیار ایدر . بوسورتله بر قوت زاده اولان وبقوت دوفوقول
جنابلری باشنه سیاه برتا کیه کچیردکدن ، صبرته یاغلی سردار
برخیره کبییدکدن وشقا لردنن ایکی لوله صاچ اوزاتوب بیراقدن
سوکره اسلام دیارنه طالار .

بودیارك انظار اجانبه مستور قالان بتون وحشی کوزللكلرینه
نفوذ ایدرسده بر جوق ده سردار لفرنی کورور و محیطك عصرلر .
دنبری متحمل اولدینی محرومیت وسفالتله ناچار قاتلانیر . بر
قصبیه یا فلاشیدی درحال باوچلرینی اله آتی آنه قطعاً بینمیوب
مطلقاً اشكه بینمك کی او طرفلرک اسلاملریله یهودیلری آره سنده کی
فرقلره دقت ایتكده قصور ایتزه .

آمریقایلیر غالباً بو غرور ایله هر شیک الکی بیوکنی وجوده کتیرمک غیرتنه دوشیور و موفقده اولیورلر . نیورق جوارینک نفوذی سنه دن سنه یه آرتیور . بوکونکی موجودی بش میلیون متجاوز . یعنی لوندیه قدر دکلسده بارسک هان هان ایکی ، استانبولکده درت منلی و زر . شهرینک سویه اولان احتیاجی قره فولاق . کوزتیه . عام طاشی ، قایش طاشی . قانی قاقاق . کجه صوی ، خنکار صوی ، سلطان صوی . کستانه ، فندق ، چرچر صولری کی منیع صولرندن بشقه مختلف منابعدن تراکمایدن کاغذخانه ، حیدیه ، چشمه صولری . سلطان محمود ووالده بندلری ، قیرچشمه (قرق چشمه) وخلقلی صولری ونهایت ترقوس کولی واسطه سیله ایفا اولنورکن یازین بمضاً ینه صو یوزندن صیقینی چکیلیور . هم بو کونکی احتیاج ایچون کافی کوریلن بو صولرک بشاون سنه صوکره یه کفایت ایدجکی ادعا اولوناماز . خصوصیه نیورورق ایچون بو مطالعه ده زیاد واردر . چونکه شهرک نفوسی هر سنه ۱۴۰۰۰۰ کیشی آرتیور (پارسده بو تریزید ۲۰ . ۳۰ بیك راده سنده در)

ایشته حالاً واسقیبالاً بو احتیاج مبرمه قارشی کلک اوزره آمریقایلیر عظیم برایشه تشبث ایتمیلر و بونی شومرملرده ختامه ایردیرمک اوزره بولتمیلردر . بو آنه کانبجیه قدر (نیورورق) شهرینه یومی (۱,۵۷۵,۰۰۰) متره مکعبی صواساله اولنورکن بو عظیم تشبث اکال اولنجه بو مقدار (۳,۸۲۵,۰۰۰) متره مکعبنه ابلاغ اولنه جق و بو صورتله آدام باشنه کونده ۷۵۰ لیتره صوصرف ایتک امکافی حاصل اولاجقدر . (پارسده آدام باشنه انجق ۱۸۹ لیتره دوشر) سیفون نظریه سی کشف و ایجاد اولونالی هیچ بوقدر عظمتی بوجه تطبیق کورده ممشیدی . فی الحقیقه نیورورقایلر شهرک سویه اولان احتیاجنی سیفون نظریه سندن استفاده صورتیه تأمین ایتکی دوشوندیلر . بوندن یدی سنه اول صونظارتی بررپور و بره رگ شهرک ۱۵۰ کیلومترو شمالنده بولنان (قاتسقل) حوالیسندن برقچاق مترو قطرنده تونل کی بروروايله سیفون طرزنده صونقلی تکلیفنده بولنمیه درحال ایشه مباشرت اولوندی . اوزمان قرق میلیون لیرا تخمین اولنان مصرف بوکون ۴۴ میلونه چقمشدر . بو عظیم سیفون هودسون شهرینک آلتندن ۳۳۵ متره درینه ایندکدن صوکره افق اوله رق یول آلفده در . ۳۳۵ متره درینلک یعنی ترینه چوریش برافیل قوله سندن ۳۵ متره ده ااشاغی ، صوکره بو ایش ایچون پایلان کوپریلر ، بندلر . مالزمه انشائیة ک نفی ایچون رایلر ، شومندوفرلر وبتون بو عملیاتک محتاج اولدینی مهندس لر ویلانلر ... بولر هپ آمریقا محصولی او آمریقا که با کر اووه لر ، با کر اورمانلری ایله ایلك دغه اوله رق لایموت هندستان یولجیسنک کذرکاه حیرتنه چیقینی زمان عثمانیلر آمال استیلا جویانه سنه حدتصور ایتیه جک برمدیت عسکریه یه صاحب ایدیلر .

بینا

— ۲۲ تموز ۱۳۲۹ —

دیندارانه بر اقتصاد ایله بیریکدیردیکمز بو محصولی صاقین اسراف ایغیه سکنز ! اونی انجق الکی محقق ، الکی عالی و الکی مقدس امور ایچون صرف ایدیکمز . مز بیوک برادرلرک کز خطالرینه اشتراک ایتیکمز . صاقینکمز ، صاقینکمز راست کله حرکت ایتکدن اجتناب ایدیکمز . شبهه مز ، قوتکیزه بزم اعتماد مز وار و امیزکمز بو قوت انجق حق یولنه صرف اوله جقدر . فقط قوت بیلکیزکمز مغفلدر . اوکا قطعاً ترک نفس ایتیکمز . دشمن خارجی یه قارشی جبهه کزده ولوله مز بر غرور پارلاسن ، مسبب دکل ، فقط مطمئن اولکر . بیلیم سوبله می ؟ طوغروسنی ایسترسه کز بحث ایتدیکمز شو دشمن خارجی ، مشهودم اولان احوال حاضره کیزه نظراً ، بنی الکی آژ اشغال ایدن برسبب تشکیل ایدیور . سوبله می دیه تردد ایدیورم . فقط سوبله جکم . ثبوت حایقیره جنم که سزک الکیلکلی دشمنلرکمز اطرافکیزده وحتی کندی ایچکیزده در . بولرله مجادله ایتکمز و یاخود هیچ اولمازسه الارندن قورتولغه چالیشکمز . حرکات اجتماعی و یا انتخابانه صلاحیت کسب ایتدیکمز آنده اطرافکیزده بر عروب حاصل اولاجق و سزی بر پارتی یه . بر جمعیت ، بر قلوبه چکمکه چالیشه جقدر . بتون اغفالانه قارشی حریت فکریه کزی محافظه ایدیکمز . تمامیه فرانسه یه وقف وجود ایچون اولا کندی کندی کیزه صاحب اولکمز . افرانسه که بتون وارلفکزی سز اکا مدیونسکمز . حقیقی بروطنداش بر پارتی یه انساب ایتدند اول وطنه انساب ایدر . سزه توصیه ایدرم هر شیدن اول فرانسه پارتیسندن اولکمز !

زمان مساعد اولدینی قدر زمین ده مساعد اولسه ده فاکه ک نک نطقنی تمامیه نقل ایدم بیلسم . فقط نه ممکن ؟ نطق بونک اوچ منلی قدر ده دوام ایتکدن صوکره شو سوژله نهایت بولیور : « اوت وطن دینلجه ایشه بو آکلاشیلر : سز هیکز دیه بیلیمسکمز : وطنی بن خلق ایدیورم . اونک خلقنده بنده بر حصم وار . اونک عناصر موجوده سنی بو الار بو غوره جق . اوچی بکلور ، بنی بکلهدیکی کی ارقداشلری ، احبابلری ، رفقای مساعی می ، چاپاشیله یاخود انده کی قلمی ایله چالیشالری هپ بکلور ، ووز بیکنجی دفعه طوغنی اوزره بکلور . چونکه بن ، سز و بولرک هیچ بری اولماسه وطن کله سی بی مال اولور ، و بر کولکه بر خیال کی هیچی ایچنده نهان اولور » فاکه ک نک نطقنه هیچ برشی علاوه ایدم جک دکلم . یالکمز کین کون فرانسه عسکرلری تعلیم ایدرکن ایچلرندن بری طابورک بایراغنی کوستره رک :

" N' est - ce pas malheureux de me faire "esquinter" comme ça pour cette guenille"

« بومصیبت پاچاورا ایچون بکا بویه اذیت ایتک روامیدر » دیه حایقیرمقدن منع نفس ایدمه ممشدی . شمدی یه قدر اصالت عسکریه سنده هیچ بر قصور کورله مش اولان بر تربیه لی عسکر دن شو سوزلرک صادر اولسی نه درجه شایان دقت ایشه امیل فاکه ک نک نطق ده اوقدر معتیداردر .

قطعات خمسة ایچنده بالتصادف الکی بیوکنه صاحب اولان

مطبعة خیریه وشرکاسی مدیر مسئول : محمود رفیعی